

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Verdelen is een hele kunst

Regiodagen
Gemeentefinanciën

Shakti Soeltaansingh

Ivo Specker

David Rietveld

Inhoud

- Algemeen (3-11)
- Jeugd (sheets 12-23)
- WMO (sheets 24-44)
- Participatie (sheets 45-50)

De verschillende verdeelmodellen binnen het sociaal domein zijn bedoeld om:

1. Gemeenten te sturen op hun uitgaven
2. De middelen te verdelen en de kosten te monitoren
3. Departementen inzicht te geven in budgetten die gemeenten hebben voor de uitvoering van hun taken

Middelen in het gemeentefonds worden verdeeld op basis van:

1. Objectieve structuurkenmerken van gemeenten
2. Het aantal inwoners in gemeenten
3. De relatieve kosten die gemeenten hebben voor de uitvoering van hun taken t.o.v. andere gemeenten
4. Politieke besluitvorming

Voordelen objectief verdelen

- Betrouwbaar en voorspelbaar
Beperking uitschieters
- Dynamisch & robuust
Inspelen op veranderingen (bijv. in populatie)
- Correctie scheefgroei (sociaal domein)
Van historische ontwikkeling naar objectieve kenmerken
- *Gelijk voorzieningenniveau bij gelijke belastingdruk*

Maken nieuwe verdeelmodellen

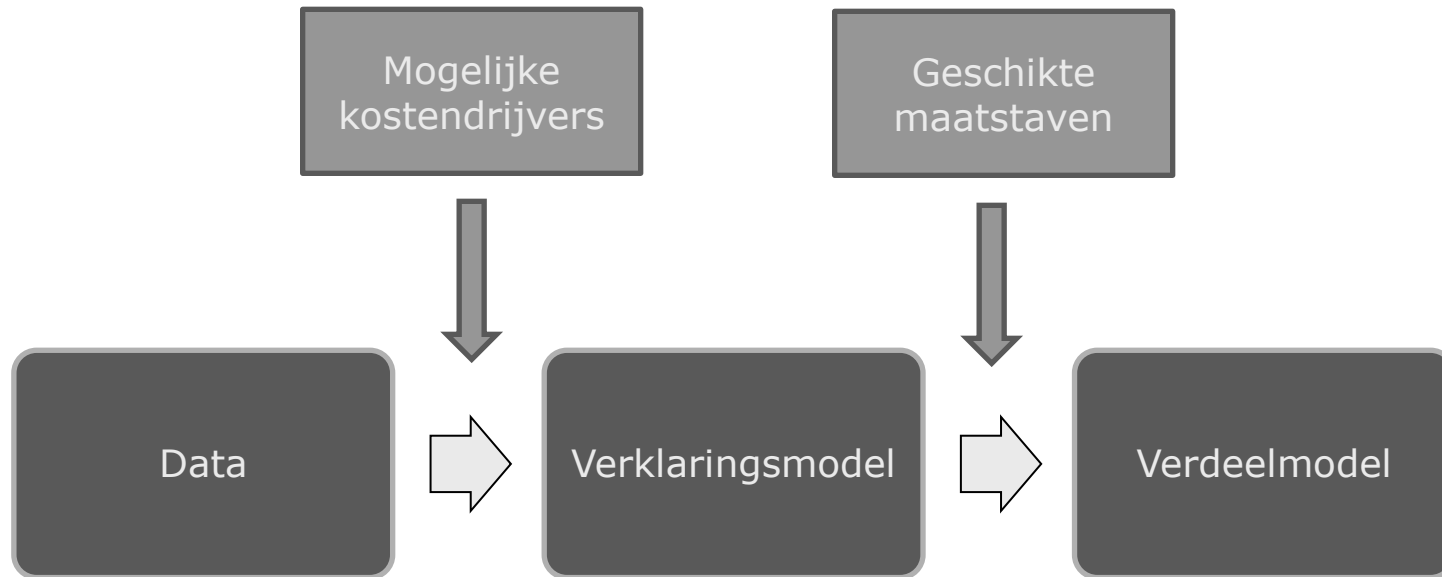
Van historisch naar objectief:

1. Hoeveel gaven gemeenten vroeger uit aan de taak? (historisch niveau)
2. In welke mate zijn deze uitgaven te verklaren door objectieve indicatoren?
3. Hoe zetten we de indicatoren om in een globaal verdeelmodel?

Randvoorwaarden verdeling/maatstaven

- Kostenoriëntatie
- Globaliteit
- Objectiviteit en niet beïnvloedbaar
- Stabiliteit en voorspelbaarheid
- Transparantie en uitlegbaarheid
- Aansluiting bij bestaande maatstaven

Afstemmingsproces

- Met betrokken vakdepartement
- Begeleidingscommissie (o.a. Financiën, gemeenten, VNG, Rfv)
- Advisering VNG en Rfv

Invoering en herverdeeleffecten

- Herverdeeleffecten worden in kaart gebracht
- Ingroeitraject wordt bepaald in overleg met o.a. VNG
- Balans tussen *verwachte kosten* gemeenten en *flexibiliteit* om aangepast budget in te voeren
- Afspraak: herverdeeleffecten van maximaal €15 per inwoner per jaar
- Meicirculaire gemeentefonds

Monitoring en onderhoud

- Relatieve kosten clusters van gemeenten worden gemonitord
- In hoeverre wijkt de verdeling af van de daadwerkelijke kosten?
- Indien gewenst en noodzakelijk wordt de verdeling aangepast (b.v. groot onderhoud gemeentefonds)
- Verslag monitoring elk jaar in het Periodiek Onderhoudsrapport (POR) bij de begroting van het gemeentefonds

JEUGD

Totstandkoming verdeelmodel jeugdhulp

- Ontwikkeld door Sociaal-Cultureel Planbureau en Cebeon
- Begeleidingscommissie van VNG, gemeenten Den Haag, Tilburg, Borsele en Opsterland, departementen, Jeugdzorg Nederland, Rfv en CBS
- VNG en Rfv in voorjaar 2015 advies gegeven. Adviezen ondersteunen overgang naar objectieve model per 2016

Verklaring: wetenschappelijke inzichten

Demografie

- Leeftijd kind
- Sekse
- Herkomst

Sociaal-economisch kind

- Lage opleiding
- Voortijdig schoolverlater
- Te vroeg geboren
- Afwijkend IQ
- Chronisch ziek
- Verslavende middelen
- Contact politie

Omgeving

- Stedelijkheid
- Religiositeit, segregatie
- Instellingen Pjz, GGZ, LVB

Sociaal-economisch ouder

- Opleiding
- Arbeidsmarktdeelname
- Uitkeringsontvanger
- Inkomen/ armoede
- Leeftijd ouder bij geboorte kind
- Chronische aandoening
- Psycholoog, psychiater, enz.
- Gezinssamenstelling
- Vier of meer kinderen
- Verslavingsproblematiek
- Slachtoffer misdrijf of ongeval

Verklarende factoren gebruik jeugdhulp

Categorie	Variabele	Effect op kosten
Kind	Jeugdigen van allochtone (Turkse) herkomst*	-
	Jeugdigen met lage opleiding	+
Gezin	Eenoudergezin / armoede / Achterstandswijk**	+ +
	Jeugdigen met recent gescheiden ouders	+
	Ouders met langdurig psychisch Medicijngebruik	+
	Ouders met hoog inkomen	- -
	Ouders met lage opleiding	-
Omgeving	Weinig of zeer sterk stedelijk	-

Maatstaven objectief verdeelmodel

Factor	Maatstaf	Omschrijving	Aandeel in model
Basis	jong0-17*	aantal inwoners jonger dan 18 jaar	46%
Eénoudergezin / armoede	eohh*	aantal eenouderhuishoudens	9%
	eohh2k	aantal eenouderhuishoudens met twee of meer kinderen	7%
	BO eohh	aantal eenouderhuishoudens die bijstand ontvangen (uitkering op grond van de Wet werk en bijstand)	6%
Psychische gezondheid	psyFKGdr x jong	aandeel ouders met langdurig psychisch medicijngebruik boven een drempel x het aantal jeugdigen (medicijngebruik in alle psychische armaceutische kostengroepen voor zover > 180 dagdoses per jaar)	14%
Uitkeringssituatie	arm% x jong	aandeel jeugdigen in gezinnen met armoederisico (met inkomen tot 120% van het sociaal minimum) maal het aantal jeugdigen	3%
	BO hhk	aantal gezinnen (met kinderen) die bijstand ontvangen (uitkering op grond van de Wet werk en bijstand)	2%
	UO-BO*	totaal aantal uitkeringsontvangers minus aantal bijstandsontvangers (per saldo vnl. arbeidsongeschikten)	24%
	gewll	aantal leerlingen in het basisonderwijs met een gewicht 0.3 of 1.2 (ouders met lage opleiding)	-11%
Zelfoplossend vermogen	wegingsfactor	weging op basis van verschillen in gemiddeld gestandaardiseerd inkomen	

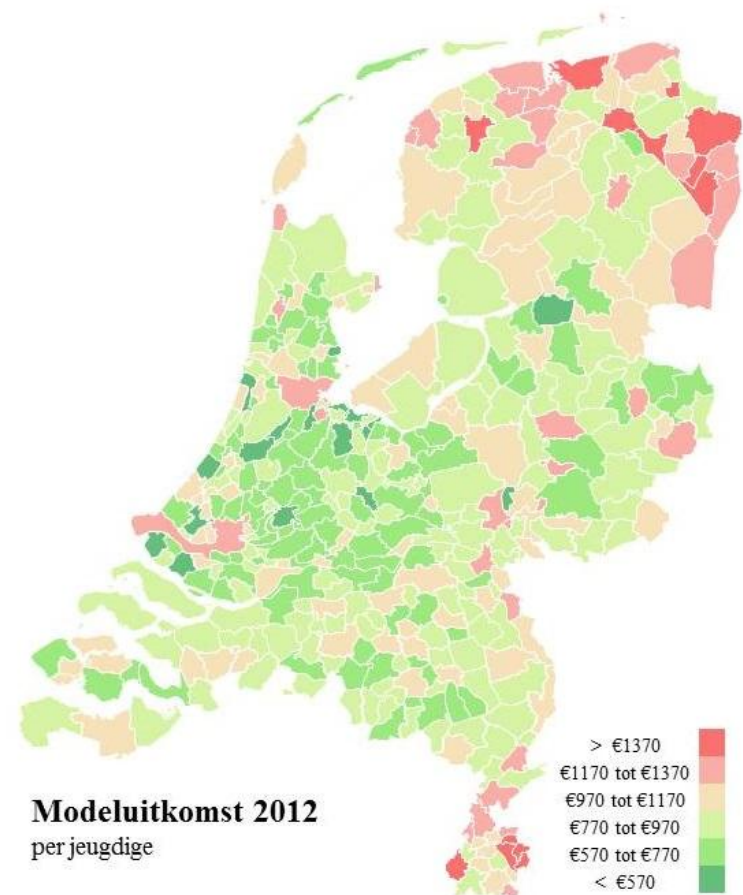
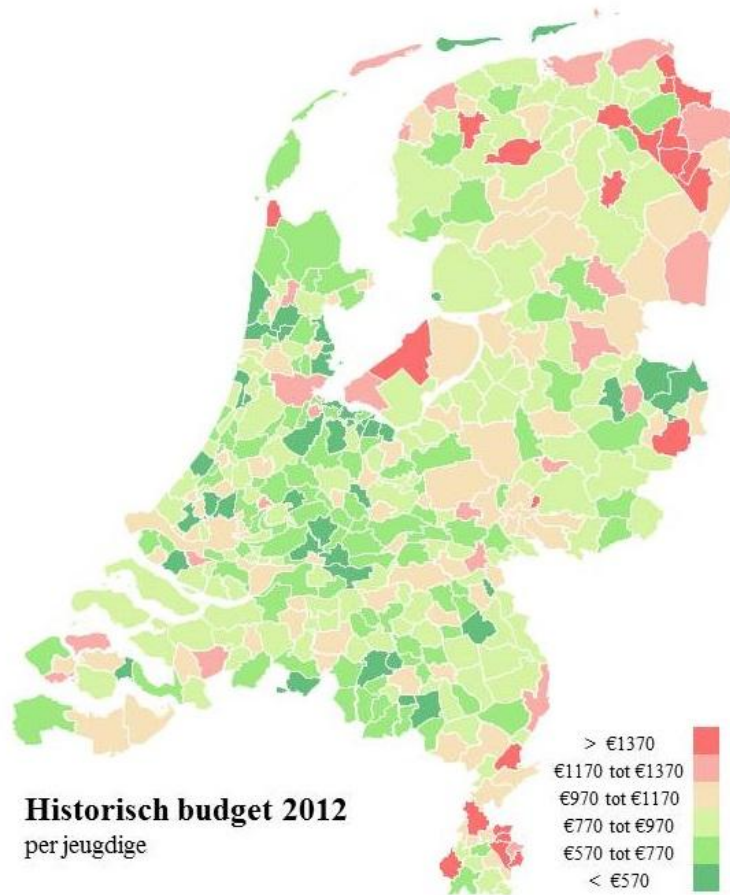
Regeling voor Voogdij & 18+

- Voogdij/18+: kinderen uit andere gemeenten
- Niet te verklaren uit kenmerken 'ontvangende gemeente'
- *2016*: historisch verdelen
- *Vanaf 2017*: prijs per kind per zorgvorm op basis van beleidsinformatie

Vraagstuk: voogdijgedeelte uitzonderen van de efficiencykorting jeugdhulp

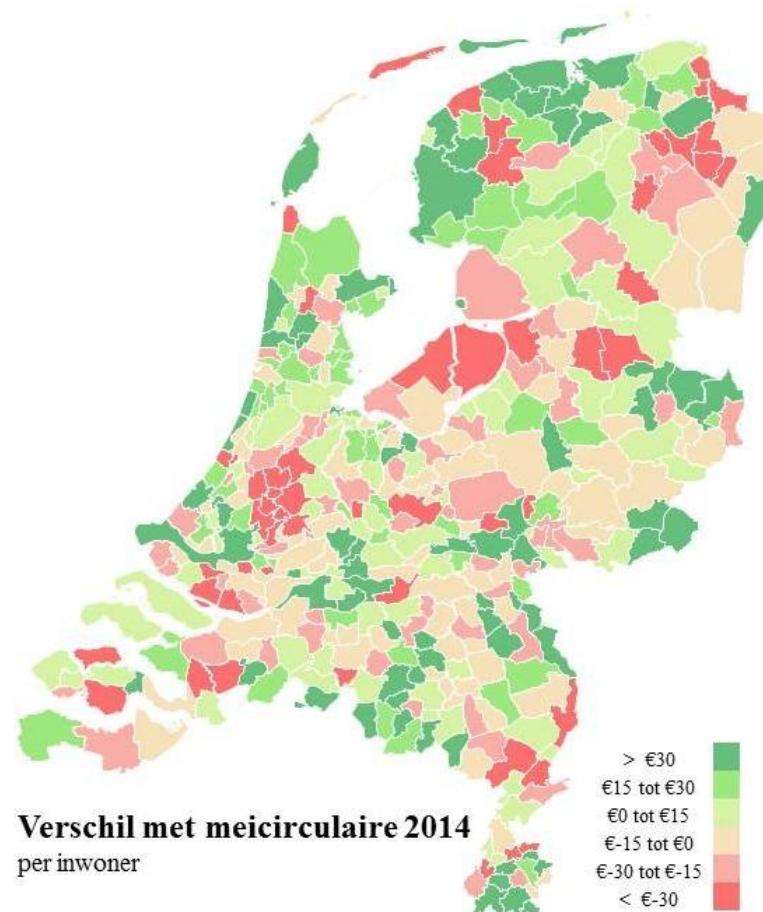

Historische en objectieve verdeling (2012)

Verskil historisch – objectief (2012)

Verklaring verschillen historisch-objectief

1. Gegroeide praktijk & ketenbrede effecten: niet volledig objectief verklaarbaar door objectieve globale factoren
 - *effectiviteit basisvoorzieningen*
 - *toegang tot zorg*
 - *ambulantisering*
2. Jaarlijkse fluctuaties in de kosten, vooral bij kleine gemeenten
3. Aanbodeffecten (specialistische voorzieningen)
4. Kwaliteit gegevens

Hoe nu verder?

- *Ingroeiregeling*

Gemeenten gaan er maximaal €15 per inwoner per jaar op achteruit

- *Monitoring*

Periodiek Onderhoudsrapport – verschillen uitgaven en uitkomst
verdeelmodel

CBS beleidsinformatie

VNG monitor decentralisaties

- *Verbeteringen*

Samen met CBS kijken naar nieuwe gegevens/maatstaven

Wijzigingen in de meicirculaire

Wijzigingen in het macrobudget

2015: Uitname voor wlz-herindiceerbaren (overgegaan van jeugdwet naar de wlz) . Ca 110 miljoen euro

2016: Lagere realisatie AWBZ 2014. ca 110 miljoen euro

Aantal mutaties 2016 verwerkt in startpositie ingroeieregeling (oa onder/overfinanciering jggz, gesloten jeugdzorg)

Nieuwe gegevens voogdij obv 2013 ipv 2012

Nadere info op www.voordejeugd.nl

Vragen?

<http://www.voordejeugd.nl>

WMO

Inhoud presentatie

- Wmo 2015
- Situatie tot nu toe
- Budget Wmo 2015
- Objectief verdelen en herverdeeleffecten
- Beschermd wonen
- Ingroeipad

Wmo 2015: wat verandert er concreet?

- In het RA is bepaald dat cliënten met de laagste zorgzwaartepakketten langer thuis kunnen wonen met ondersteuning van de gemeente en hun eigen kring (familie/vrienden/buren). Zij mogen dus niet meer op kosten van de AWBZ in een instelling verblijven (extramuralisering).
- Deze cliënten maken vanaf 2015 aanspraak op de WMO 2015
- Gemeenten bepalen hoe ze willen indiceren en hoe zij de zorg willen organiseren
- Samenhang met bestaande Wmo taken (HH/woon- en vervoersvz)
- Cliënten die wel intramurale zorg nodig hebben vallen onder de WLZ

Tot 2015...

- Kregen cliënten een indicatie van het CIZ (centrum indicatiestelling zorg)
- Maakten regiokantoren prijs- en leveringsafspraken met zorginstellingen
- Werd de zorg uit de AWBZ betaald (centraal vanuit VWS begroting)

Budget Wmo 2015

- € 2,1 mld. alle gemeenten (begeleiding, kortdurend verblijf en 5% persoonlijke verzorging)
- € 1,4 mld. centrumgemeenten (beschermd wonen)
- € 3,5 mld in totaal naar het gf (via IU SD)
- Korting van € 650 mln
- Dit budget wordt in 2015 historisch verdeeld en vanaf 2016 objectief

In 2015 historisch verdelen

- Historische verdeling leidt tot herverdeeleffecten
- Reconstructie uitgaven in oude situatie op gemeenteniveau
- Cliënten en gemeenten krijgen de tijd om te anticiperen op de nieuwe situatie

Waarom objectief verdelen?

- Verplicht volgens de Fvw (art. 7 en 8)
Middelen in het gemeentefonds dienen objectief verdeeld te zijn en de verdeling dient rekening te houden met kostenverschillen tussen gemeenten.
- Verevening op het 'derde aspiratieniveau'
"Gelijk voorzieningenniveau voor vergelijkbare gemeenten, bij gelijke belastingdruk"

Voordelen objectief verdelen

- Betrouwbaar en voorspelbaar
Beperking uitschieters
- Dynamisch & robuust
Inspelen op veranderingen (bijv. in populatie)
- Correctie scheefgroei
Van historische ontwikkeling naar objectieve kenmerken

Randvoorwaarden verdeling/maatstaven

- Kostenoriëntatie
- Globaliteit
- Objectiviteit en niet beïnvloedbaar
- Stabiliteit en voorspelbaarheid
- Transparantie en uitlegbaarheid
- Samenhang verdeelmodellen jeugd en participatie
- Aansluiting bij bestaande maatstaven

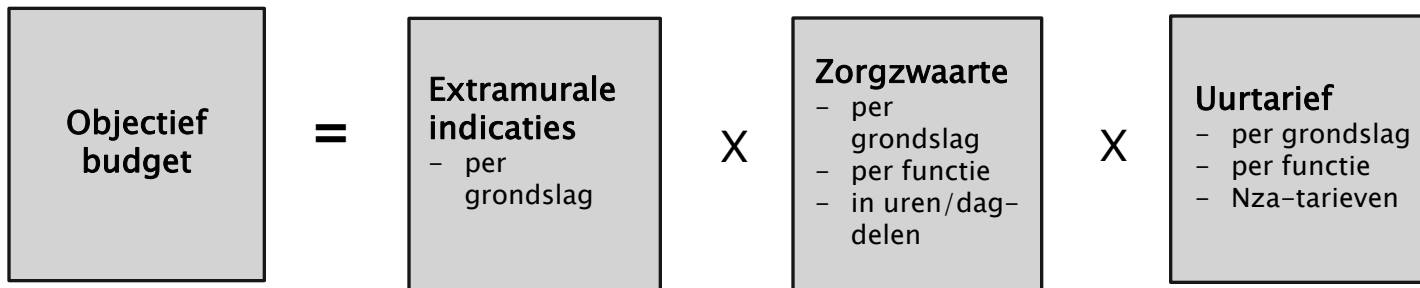
Onderzoek verdeling budget

- Uitvoering door Andersson Elffers Felix (AEF)
- Opdrachtgevers BZK (*techniek verdeling, coördinatie 3D's*) en VWS (*inhoudelijke beleidsexpertise en bepaling macrobudget*)
- Begeleidingscommissie (BZK/VWS/Fin/VNG/Rfv/gemeenten/CBS)
- Interviewronde veldpartijen (o.a. gemeenten, CIZ, GGZ NL, CBS)

Te verklaren budgetten (€ 2,1 mld.)

- Model berekent mbv formule de kosten (budgetten) per gemeente

- Basis: extramurale CIZ indicaties. Geen vervuiling door intramurale indicaties die extramuraal verzilverd worden en geen beïnvloeding door regionale prijsafspraken. Daarom gebruik van uniforme Nza tarieven.
- Uitschieters zijn geneutraliseerd

Onderzochte factoren

Demografische factoren

- Inwoners
- Inwoners 65+
- Inwoners 75+
- Alleenstaanden 65+ en 75+
- Alleenstaanden 18+
- Krimp: zie aparte sheet

Sociaaleconomische factoren

- Gemiddeld inkomen
- Lage inkomens onder een drempel
- Bijstandsontvangers
- Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen
- Uitkeringen Wajong
- Uitkeringsontvangers totaal
- Laagopgeleiden (= mensen zonder startkwalificatie)
- Voortijdig schoolverlaters

Veiligheid

- Ondertoezichtsstellingen
- Geregistreerde misdrijven (excl. verkeer)

Gezondheidstoestand

- Langdurig medicijngebruik
- Langdurig gebruik psychofarmaceutica
- Visuele beperkingen
- Beperkingen in beweging
- Langdurige aandoeningen
- Dood door hart- en vaatziekten, nieuwvorming en ademhalingsziekten

Fysieke en geografische factoren

- Lokale centrumfunctie
- Regionale centrumfunctie
- Stedelijkheid
- Bijzondere wooneenheden, woningen met zorgfunctie, personen in institutionele huishoudens
- Aantal kernen
- Oppervlakte land en water

Het verdeelmodel voor alle gemeenten

Maatstaf	Bedrag per eenheid (€)	Volume	Verdeeld bedrag	
			mln	%
Inwoners (INW)	9,75	16.829.289	164	8%
Inwoners 65+ (INW65+)	33,88	2.919.024	99	5%
Eenpersoonshuishoudens (EPH)	48,24	2.802.182	135	6%
Uitkeringsontvangers zonder Bijstandsontvangers (UO-BO)	179,88	1.275.670	229	11%
Wajonguitkeringen (Wajong)	1.393,95	237.190	331	15%
Huishoudens lage inkomens boven drempel (HHLIDR)	370,04	1.515.075	561	26%
Medicijngebruik boven drempel (FKGdr)	408,51	1.813.422	741	34%
Lokaal klantenpotentieel (KPlok)	10,95	16.829.289	184	9%
Kernen>500	7.629,75	1.108	8	0,4%
Stedelijkheid: OAD x Woningen/1.000	-20,74	14.653.972	-304	-14%
Totaal			2.148	100%

Medicijngebruik beïnvloedbaar?

- astma
- cystic fibrosis / pancreasenzymen
- hoog cholesterol
- COPD
- ziekte van Crohn
- diabetes
- antidepressiva
- epilepsie
- glaucoom
- hartaandoeningen
- HIV
- kanker
- nieraandoeningen
- aandoeningen hersenen en ruggemerg
- neuropathische pijnen
- ziekte van Parkinson
- antipsychotica/alzheimer en verslaving
- reuma
- schildklieraandoeningen

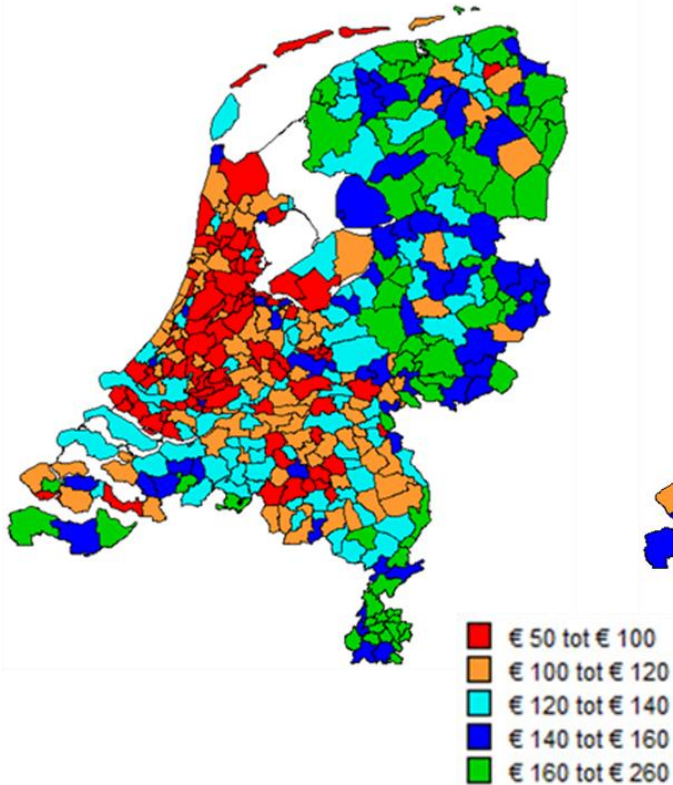
Stedelijkheid

- Hogere verklaringskracht model door negatieve samenhang tussen stedelijkheid en werkelijk gemaakte kosten > tariefeffect
- Hoe groter de compactheid van de bebouwing in een gemeente, des te groter de negatieve relatie
- Verklaring: in verstedelijkte gebieden kan efficiënter gewerkt worden
 - Groepen begeleiding worden sneller en efficiënter gevuld
 - Collectieve arrangementen zijn makkelijker te organiseren

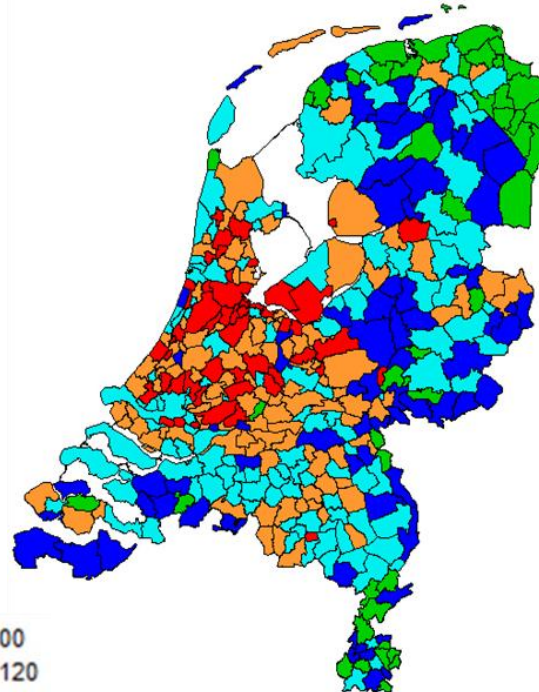

Budgetten en herverdeeleffecten

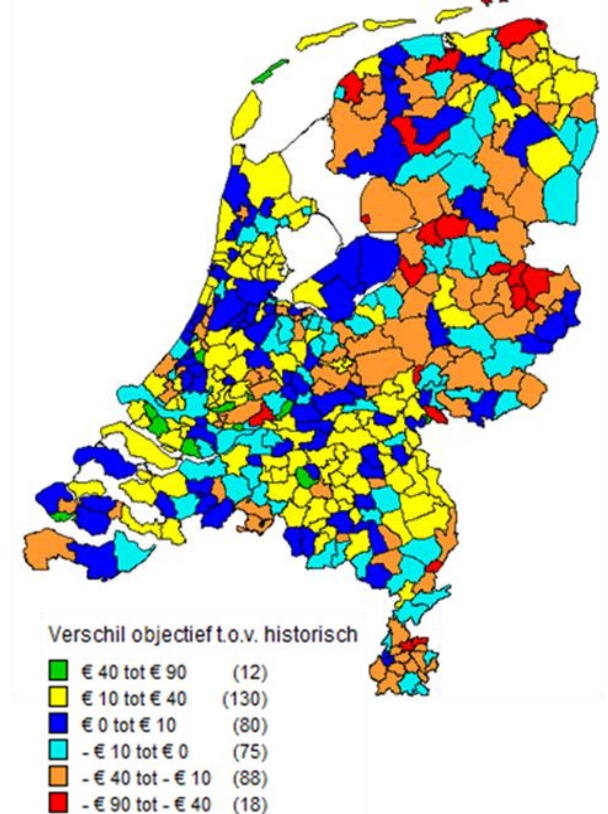
Historisch bedrag per inwoner

Objectief bedrag per inwoner

Vershil per inwoner

Herverdeeleffecten, aantallen gemeenten

<i>Herverdeeleffect euro's per inwoner</i>	<i>aantal gemeenten</i>
-45 tot -85	15
-30 tot -45	30
-20 tot -30	21
0 tot -20	115
<i>aantal nadeelgemeenten</i>	<i>181</i>
0 tot 20	147
20 tot 30	41
30 tot 45	26
45 tot 68	8
<i>aantal voordeelgemeenten</i>	<i>222</i>

Verklaring verschillen historisch-objectief

Gegroeide praktijk is niet volledig objectief verklaarbaar:

- Verschil regionale inkoop en indicatiebeleid van zorgkantoren
- Jaarlijkse fluctuaties (met name kleine gemeenten)
- Aanbodeffect van zorginstellingen die ook extramurale zorg leveren (aanbod creëert vraag)

Centrumgemeenten

- Complicerende factoren
- Weinig sterke enkelvoudige correlaties met kostendrijvers door:
 - Concentratie van doelgroep in enkele gemeenten
 - Aanbod scheidt vraag (welke kosten zijn objectief en welke historisch)
 - ‘Verhuiseffect’

Ingroeipad

- Van historisch naar objectief in stapjes
- Werkgroep BZK/VNG/VWS/SZW/gemeenten
- Meicirculaire: cijfers

Vragen?

- <http://www.invoeringwmo.nl>
- <http://www.invoeringwmo.nl/actueel/nieuws/rapport-objectief-verdeelmodel-wmo-2015>

PARTICIPATIE

Sinds 2015: Integratieuitkering Sociaal Domein

- Integratieuitkering 2015 bestaat uit middelen voor:
 - WMO
 - Jeugdhulp
 - Participatiewet
- De middelen voor de Participatiewet zijn opgebouwd uit:
 - Bijdrage aan bestaande Wsw
 - Nieuwe doelgroep voor gemeenten (wijziging WaJong en Wsw)
 - Het re-integratiebudget WWB
- Het budget is ontschot, maar de techniek van de verdeling van deze budgetten over gemeenten verschilt

Landelijke (deel)budgetten staan vast

- De Wsw-afbouw van 90 duizend SE naar 0 is door SZW geraamd.
- Voor de nieuwe doelgroep is ook een raming gemaakt met twee bepalende onderdelen:
 - Ingroei van 30 duizend beschutte werkplekken pro rato afbouw Wsw
 - Instroom van personen die niet meer de Wsw of WaJong in kunnen.
- Het re-integratiebudget is politiek bepaald en bedraagt structureel circa 500 miljoen

Bedragen x € 1.000	2015	2020	2025	2035	2045	struct
WSW financiering	2.273.562	1.538.447	1.261.787	708.467	156.153	-
nieuwe doelgroepen (exclusief doventolk)*	13.719	144.506	254.813	428.422	602.030	654.013
re-integratie WWB	595.142	513.780	513.780	513.780	513.780	513.780
Gebundeld re-integratiebudget (tbv verdeelmodel)	2.882.423	2.196.734	2.030.381	1.650.669	1.271.963	1.167.793
Middelen Doventolk (VNG)	283	678	1218	2297	3376	3700
Totaal naar BZK.	2.882.706	2.197.412	2.031.598	1.652.966	1.275.340	1.171.493

Het verdeelmodel participatie

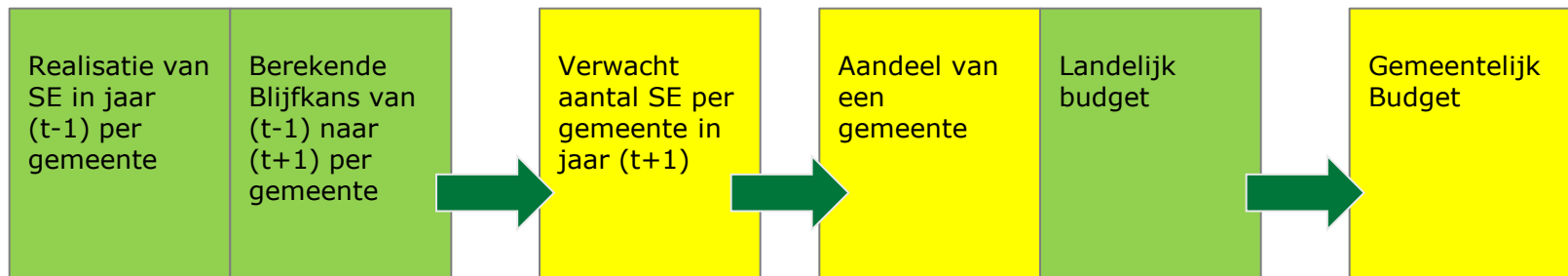
3 verdeelmodellen waarvan de uitkomst wordt opgeteld:

1. Het Wsw-model is ontwikkeld door SEO. Het is een actuariële voorspelling van het aantal Wsw-werknemers op basis van historische uitstroom.
2. Voor de nieuwe doelgroep is tijdelijk (3 of 4 jaar) bestuurlijk gekozen voor 2 indicatoren. Zodra er meer informatie is (2017 - budget 2018) moet hiervoor een objectief model komen
3. Voor de re-integratiemiddelen WWB is een objectief verdeelmodel ontwikkeld:
 - *Verkennend onderzoek (Berenschot)*
 - *Verdeelmodel door SEO*
 - *Ingroeipad: in 4 stappen van verdeling 2014 naar nieuwe objectieve model*

Wsw-submodel

- SZW verantwoordelijk voor levering gegevens aan BZK
- Bron van gegevens is Panteia, de bewerker van de Wsw-statistiek
- Gemeenten met minder dan 100 wsw-werknemers hebben afwijkende rekenregel
- Berekening in jaar t voor budget $t+1$

Nieuwe doelgroep en re-integratie WWB

Indicatoren WWB doelgroep:

- Omvang totale doelgroep
- Bijstandsontvangers (-1 jaar)
- Lager opgeleiden
- Gebrek aan werk = bereikbare banen
- Constante

Indicatoren nieuwe doelgroep:

- Instroom in WaJong werkregeling
- Instroom in Wsw wachtlijst

